

äänikuvia on runsaasti. Kappale palvelee nopeasti luettavana avauksena aiheeseen ennen käytännön harjoittelua.

Näiden yleisten aiheiden jälkeen kirjan puudutusosa käy läpi systemaattisesta supra- ja infraklavikulaariset sekä aksillaariset yläraajapuudutukset ja erilaiset perifeeriset alaraajapuudutukset. Näissä luvuissa on runsaasti värikuvia hermokarttojen ja anatomisten läpileikkauskuvien muodossa. Vaikka kirjan kolmas osa on otsikoitu "Regional anesthesia for orthopaedic surgery", on siihen myös ympeäty lyhyehkö kappale epiduraali- ja spinaalipuudutuksista. Viimeiseen kappaleeseen lasten perifeerisistä puudutuksista olisin kaivannut lisää kuvia, koska pelkässä tekstimuodossa olevat kuvaukset lapsipotilaan anatomisista maamerkeistä jäävät hatariksi.

Neljännessä osassa on kerrottu lyhyesti ja yti-

mekkäästi sekalaisista aiheista, mm. hermovaurioista ja luusementoinnista.

Kokonaisuutena kirja on suositeltava johdannoksi ortopediseen anestesiaan. Laaja kirjoittajaryhmä tekee kirjasta hiukan epätasaisesti kirjoitetun, ja kuvamateriaali on ripoteltu kirjan sivuille. Osa kappaleista on kuitenkin niin yksityiskohtaisia, että kirja sopisi hakuteokseksikin. Osa kappaleista taas tarjoaa pelkän yleiskuvan. Toisaalta näidenkin kappaleiden lopussa on kattavat hakuluetelot, joista syväluotaus tarvittaessa löytyy. Erikoistuvan lääkärin näkökulmasta kirja on hyvä vaihtoehto sekä laajuutensa että tekstipituutensa puolesta ortopedisen anestesian perusteosta etsivälle. □

Jenni Vieri

LL, erikoistuva lääkäri
Anestesiayksikkö, TaYS

Perustietoa kivusta valistuneelle kliinikolle

Vesa Kontinen

The pain system in the normal and pathological states: a primer for clinicians. Luis Villanueva, Anthony Dickenson ja H el ene Ollat. IASP Press, Seattle 2004, ISBN 0-931092-53-1

Pyysin t aman kirjan arvosteltavaksi pian sen ilmestyttyä, koska yksi toimittajista, professori Dickenson, on entinen esimieheni Lontoosta. Myös aihe on erittäin kiinnostava: olisiko vielä mahdollista kirjoittaa kivun perustutkimuksen eturintamasta siten, että asiasta kiinnostunut kliinikko voisi nauttia tekstistä, ja, ainakin paikoitellen, jopa ymmärtä mistä on kyse? Kirja oli mukana Kuusamossa toissakev aan a, mutta kaksi viikkoa paukkupakkasia ilman televisiota ei riittänyt arvion kirjoittamiseen. Kolarissa ei viime vuonna ollut aivan yhtä kylmä, mutta viikko internet-pimennossa ei sek aan riittänyt arvostelun pusertamiseen paperille.

Elokuvaklassikko Casablancassa poliisipäällikkö Renault käskee santarmeja toistuvasti "to round up the usual suspects". Replikki tulee mieleen kirjan sisällysluettelo tutkiessa. Kirjoittajat ovat kaikki arvostettuja ja usein kuultuja luennoitsijoita kansainvälisissä kokouksissa, oman tutkimusaiheensa huippuasiantuntijoita. Tavoite on tällä kertaa kuitenkin varsin vaativa: kertoa kliinikolle mi-

ten kivunsa telyj rjestelm  toimii normaalitilanteessa, ja millaisia häiriötä siihen voi tulla. Teos on sohvalta luettavan kokoinen, eikä sivuja ei ole käytettävissä romaania enemp a, mikä vaikeuttaa haastetta.

Kirjan ensimmäiset kolme lukua kuvaavat primaarin afferentin neuronin ja selkäytimen toimintaa normaalitilanteessa, ja kolme seuraavaa selkäytimen takasarvessa tapahtuvia plastisia muutoksia vaurion jälkeen. Kiinnostavin näistä on ehkä Ronald Dubnerin ja Ke Renin kirjoitus aivorungossa tapahtuvasta kivun modulaatiosta perifeerisen tulehdusreaktion yhteydessä. He ehdottavat että laskevan hillitsevän ja kiihottavan sa telyn epätasapainolla voisi olla merkitystä esimerkiksi fibromyalgiassa, ärtyvän paksusuolen oireyhtymässä ja alaselk kivussa. Kaikissa luvuissa menn an varsin suoraan asiaan ja lyhenteitä k ytet an runsaasti, joten asiaan perehtymättömälle teksti on vaikeaa, ja harrastajallekin ajoittain raskaslukuista.

Seuraava osio käsittelee selkäytimestä aivoihin

kulkevien nousevien ratojen anatomista ja toiminnallista rakennetta neljän luvun verran ja endogeenisiä kivunsaätelyjärjestelmiä kolmessa luvussa. Jean-François Bernardin ja Caroline Gauriaun luku ”Brainstem and pain: a complementary role with regard to the thalamus?” on virkistävä useiden selkeiden kaavakuviensa ansiosta. Säätelyyn osallistuvia tumakkeita on toisaalta niin paljon, että kaavioita todella tarvitaan. Bill Willisin teksti kivun spinotalamokortikaalisesta käsittelystä sisältää sekin paljon kuvia, mutta toisaalta ei juurikaan arvioita käsiteltävien mekanismien kliinisestä merkityksestä. Luis Villanuevan ja Howard Fieldsin esitys keskushermostossa tapahtuvasta endogeenisestä säätelystä vie lopulta kirjaa hieman enemmän kohti kliinisiä ongelmia.

Viimeinen jakso, kuusi lukua kivun uusista hoitomuodoista, vastaa kenties parhaiten alaotsikon ”a primer for clinicians” antamaa lupausta. MSD:n neurotieteen tutkimusjohtaja Ray Hill avaa pelin erittäin hyvällä kirjoituksella kipututkimuksessa käytettyjen eläinmallien validiteetista. Patrick Mantyh kuvaa luumetastaasikivun malleja ja niissä tehtyjä uusia havaintoja, ja vaikka luvussa

on paljon perustutkimuksen tuoreita löydöksiä, siihen ei tunne hukkuvansa niin kuin kirjan alkupuolella ajoittain kävi. Muutkin kirjan lopun tekstit, kuten Didier Bouhassaran ja Nadine Attalin luku uusista strategioista hermovauriokivun hoidossa, ovat alkuosaa helpommin sulavampia. Loppuhuipennuksena Henry McQuay toteaa: ”Pain matters” suoraan klinikon näkökulmasta.

Kirja on omistettu professori Jean Marie Bessonille hänen jäätyään eläkkeelle INSERM:n maineikkaan kivun perustutkimuksen yksikön johdosta. Useat kirjoittajat nostavat esiin professori Bessonin ansiokkaan roolin perus- ja kliinisen tutkimuksen vuoropuhelun edistäjänä ja ylläpitäjänä. Arvosteltavana oleva kirja auttaa tätä yhteydenpitoa, mutta ei toki poista kaikkia siihen liittyviä ongelmia. Teos on toisaalta niin korkeatasoinen että se toiminut jo useaan otteeseen lähdeoteoksena esitelmää valmistellessa ja omassa tutkimustyössä. □

Vesa Kontinen

erikoislääkäri, LT, dosentti

HYKS, Anestesiologia ja tehohoito, Töölön sairaala
vesa.kontinen@helsinki.fi

Kirjauutuuksia

Toimittanut Riitta Heino

Kesäkuun uudet kirjat

Anestesia

Bready L L et al. Decision Making in Anesthesiology. Elsevier Mosby 2007, 4th edition. Ean 9780323039383. 640 sivua. Hinta 152 €.

Hagberg CA. Benumof's Airway Management. Elsevier Mosby 2007, 2nd edition. Ean 9780323022330. 1024 sivua. Hinta 201 €.

Longnecker DE et al. Principles of Anesthesiology. McGraw-Hill 2007, 1st edition. Ean 9780071459846. 2560 sivua. Hinta 269 €.

Marcucci C et al. Avoiding Common Anesthesia Errors. Lippincott Williams & Wilkins 2007, 1st edition. Ean 9780781788472. 304 sivua. Hinta 55 €.

Meier G & Buettner J. Peripheral Regional Anesthesia (including DVD). Thieme 2007, 2nd edition. Ean 9783131397928. 264 sivua. Hinta 156 €.

Shapiro FE. Manual of Office-Based Anesthesia Procedures. Lippincott Williams & Wilkins 2007, 1st edition. Ean 9780781769082. 240 sivua. Hinta 62,50 €.

Ensihoito

Hogan DE & Burstein JL. Disaster Medicine. Lippincott Williams & Wilkins 2007, 2nd edition. Ean 9780781762625. 720 sivua. Hinta 146 €.

Kivunhoito

MacIntyre P & Schug S. Acute Pain Management. A Practical Guide. Elsevier Bailliere Tindall 2007, 3rd edition. Ean 9780702027703. 260 sivua. Hinta 74,90 €.

Waldman SD. Atlas of Pain Management Injection Techniques. Elsevier Saunders 2007, 2nd edition. Ean 9781416038559. 616 sivua. Hinta 194 €.

Listan tiedot ovat Akateemisesta kirjakaupasta Helsingistä. SAY tarjoaa kirjoja jäsenilleen arvosteltavaksi. Kirja toimitetaan kustannuksitta, ja se jää arvostelijan käyttöön. Mikäli olet halukas kirjoittamaan kirja-arvostelun FINNANEST:iin jostakin tämän listan tai aikaisempien listojen kirjasta, ota yhteys toimitukseen (riitta.heino@tyks.fi).